

Syntaxis

De accusativus cum infinitivo: de aci

De aci is een constructie die bestaat uit een naamwoord in de accusativus en een infinitivus.

Je vertaalt de aci met een dat-zin :

- je opent met het voegwoord **dat**
- het naamwoord in de acc. wordt subject
- de infinitivus wordt persoonsvorm.

- Te venire volo.   Ik wil dat jij komt.

De aci komt voor bij bepaalde verba :

- verba sentiendi: van zintuiglijke waarneming, zoals videre, sentire, audire.
Brutum Caesarem necavisse audio. Ik hoor dat Brutus Caesar vermoord heeft.
- verba declarandi: van meningsuiting, zoals dicere, putare.
Te amicum meum esse puto. Ik meen dat jij mijn vriend bent.
- verba affectuum: van gemoedsaandoening: gaudere, dolere.
Te me relinquere gaudeo. Ik verheug me erop dat jij mij verlaat.
- verba voluntatis: van willen, zoals velle, malle, nolle.
Te tacere volo. Ik wil dat jij zwijgt.
- verba impersonalia: onpersoonlijke werkwoorden, zoals licet, decet, bonum est.
Te tacere bonum est.

Bijzonderheden.

- Indien in een aci twee accusatieven staan, is normaal gesproken de eerste onderwerp en de tweede lijdend voorwerp. Brutum Caesarem necavisse audio. Ik hoor dat Brutus Caesar gedood heeft.

- Denk eraan dat een inf. praes. gelijktijdig is en een inf. perf. voortijdig.
  - Te venire audio   Ik hoor dat je komt.
  - Te venire audivi   Ik hoorde, dat je kwam.
  - Te venisse audio   Ik hoor dat je gekomen bent.
  - Te venisse audivi   Ik hoorde dat je gekomen was.
  -

- Indien het onderwerp van de hoofdzin een 3^e persoon singularis en pluralis is en in de aci naar hem verwezen wordt, gebruikt men het pronomen (possessivum) reflexivum, ofwel se of suus (zijn, haar, hun eigen).

Voorbeeld :

Se Romam venire dicit. Hij zegt dat hij (zelf) naar Rome komt.

Suam uxorem Romam venire dicit. Hij zegt dat zijn eigen vrouw naar Rome komt.

Eum Romam venire dicit. Hij zegt dat hij (een ander) naar Rome komt.

Eius uxorem Romam venire dicit. Hij zegt dat zijn vrouw (die van een ander) naar Rome komt.

NB: de woorden *se* en *suus* kunnen op twee wijzen gebruikt worden :

- direct reflexief: het slaat terug op het onderwerp van het zinsdeel waarin het staat: zich.
  - *Caesar se videt.* Caesar ziet zich.
  - *Caesarem uxorem suam videt.* Caesar ziet zijn (eigen) vrouw.
- indirect reflexief: het slaat terug vanuit een bijzin (*aci, ut + conj. etc.*) naar het onderwerp van de hoofdzin.
  - *Caesar nuntium misit, ut uxori suae ea diceret.* C heeft een bode gestuurd om zijn vrouw dit te zeggen.